

Līderi tiek nesaskaņoti pilnā samītā

Eiropas Savienības valstu līderi noraidījuši Francijas un Vācijas priekšlikumu, ka arī Eiropai nepieciešama tikšanās ar Krievijas prezidentu Vladimiru Putinu. Šī saulgriežu laika Eiropadome negaidīti izrādījās viens no pēdējā laikā nesaskaņoti pilnākajiem samītiem.

Diskusijas par turpmākajām attiecībām ar Krieviju bija ļoti kaismīgas un ilga līdz pat diviem naktī. Vācija un Francija pēdējā brīdī piedāvāja vairākas idejas turpmāko attiecību veidošanai ar Maskavu. Tostarp pozitīvas attiecības gadījumā tika rosināts apspriest ideju par 27 valstu līderu

tikšanos ar Krievijas prezidentu Vladimiru Putinu. Daudzi līderi bija pārsteigti par šādu priekšlikumu. Iepriekšējā sanāksmē valstu un valdību vadītāji jau runāja par Krieviju, un toreiz noskaņojums bija diezgan skeptisks. Bet tagad Vācijas, Francijas, Spānijas un Itālijas vadība uzstāja, ka vislabāk mieru Eiropā var nodrošināt, tikai runājot aci pret aci. Latvijas premjers Krišjānis Kariņš bija viens no aktīvākajiem pretējās pozīcijas pārstāvjiem. Kariņš kopā ar Igaunijas premjeri Kaju Kallasu vairākkārt uzrunāja kolēģus, lai pārliecinātu, ka beznosacījuma dialogs ar Maskavu būtu kļūda, jo tas tiktu uztverts kā Eiropas

vājuma pazīme. Vācijas kanclere Angela Merkele žurnālistiem sacīja, ka viņai diskusiju iznākums ir pieņemams, kaut arī nav saņemts tas, ko viņa bija rosinājusi. Arī Somijas valdības vadītāja Sanna Marina norādīja, ka diskusijas par to, kā būvēt attiecības ar Maskavu, vēl turpināsies. Tagad tiks strādāts pie tā, lai definētu stingras Eiropas prasības Krievijai, kas būtu priekšnoteikums jaunai diplomātiskai iesaistei. Padome arī piedraudēja ar jaunām ekonomiskām sankcijām, ja Maskava turpinās "ļauņprātīgu, nelikumīgu un graužošu darbību".

Ne mazāk asas bija diskusijas par jauno Ungārijas likumu, kas

aizliedz jauniešiem sniegt informāciju, kas var tikt uzskatīta par homoseksualitātes propagandu. Ungārijas premjers Viktors Orbāns sacīja, ka šis likums ir domāts, lai aizsargātu bērnus, un ka tas nediskriminē pieaugušos. Tomēr vairums tam nepiekrīta un atgādināja, ka ES nav tikai brīvās tirdzniecības zona. Tā ir arī vērtību kopiena. Tādēļ Nīderlandes premjers Marks Rute pat sacīja, ka, viņaprāt, Ungārijai vairs nav vietas blokā. Savukārt Zviedrijas valdības vadītājs Stefans Levēns norādīja, ka viņa valsts nodokļu maksātāji nav gatavi dot naudu valstīm, kas nevadās pēc tām pašām vērtībām kā zviedri.

ĪSUMĀ

Baltkrievijas opozīcijas "Telegram" kanāla "Nexta" dibinātājam un bijušajam galvenajam redaktoram Romānam Protasevičam, kuru Aleksandra Lukašenko režīma varasiestādes aizturēja 23. maijā, piespiežot Minskā nosēsties ceļā uz Viļņu esošo lidsabiedrības "Ryanair" lidmašīnu, un viņa draudzenei Krievijas pilsoni Sofijai Saņegai piemērots mājās arests. Abi ievietoti atsevišķi katrs savā dzīvoklī, bet viņiem izvirzītās apsūdzības nav atceltas. Protasevičam izvirzīto apsūdzību vidū ir masu nekārtību organizēšana, par ko var tikt piespriests līdz 15 gadiem ilgs cietumsods, bet Saņegai izvirzītās apsūdzības nekārtību izraisīšanā.

Vācija. 24 gadus vecajam somāliem, kas piektdien ar nazi uzbruka cilvēkiem Virčburgā Vācijas dienvidos, izvirzītas apsūdzības trīs slepkavībās un sešos slepkavības mēģinājumos. Visi trīs uzbrukuma upuri un lielākā daļa no sešiem cietušajiem ir sievietes. Policistiem izdevās vīrieti aizturēt, sašaujot viņu kājā. Tikmēr izmeklētāji neizslēdz islāmiskiskus uzbrukuma motīvus, bet kā vēl vienu versiju pārbauda apsūdzētā psihes problēmas.

ASV valdības ziņojumā sniegts novērtējums amerikāņu militāro pilotu fiksētiem 144 neidentificētiem gaisa fenomeniem (NGF), secinot, ka aizsardzības un izlūkošanas struktūrām nav pietiekami daudz datu, lai nepārprotami noteiktu lidojošo objektu izcelsmi. Iespējams, novērotas modernas uz Zemes radītas tehnoloģijas, atmosfēras parādības vai ar ārpuzemes izcelsmi saistītas izpausmes. Ziņojuma autori konstatēja, ka novērotajiem fenomeniem, visticamāk, nav viens kopīgs izskaidrojums. ASV valdība pēdējos gados lieto apzīmējumu NGF, atsakoties no NLO jeb neidentificētu lidojošu objektu termina, kas ilgu laiku plaši ticis saistīts ar citplanētiešu kosmiskajiem kuģiem un citiem fantastikas elementiem.

Džordža Floida slepkava notiesāts

Bijušajam Mineapoles policistam Derekam Čovīnam, kurš atzīts par vainīgu afroamerikāņa Džordža Floida slepkavībā, kas izprovocēja plašus protestus un nekārtības daudzās ASV pilsētās, tiesa piespriedusi 22 gadu un sešu mēnešu cietumsodu. Kā, nolasot spriedumu, paziņojis tiesnesis, Čovīns rīkojies īpaši cietsirdīgi un pārkāpis savas pilnvaras. Apsūdzētais, kas sešas nedēļas ilgajā prāvā nesniedza liecības, tiesas sēdē pirmo reizi vērsās pie Floida tuviniekiem, paziņodams, ka izsaka viņiem līdzjūtību, bet neatvainodamies.

Apsūdzības puse bija pieprasījusi Čovīnu sodīt ar brīvības atņemšanu uz 30 gadiem. **Floida tuvinieki un protestu**

līderi atzinuši, ka piespriedto cietumsodu neuzskata par pietiekamu. Aizstāvības puse spriedumu pārsūdzēs. Tomēr Floidu ģimenes advokāts to atzinis par "vēsturisku soli virzienā uz rasu izlīgumu" ASV.

Čovīnu, kurš 2020. gada 25. maijā Mineapolē aizturēto un zemē nogāzto Floidu bija spiedis pie zemes, deviņas minūtes turot celi uz viņa kakla, zvērinātie 20. aprīlī tiesas sēdē Mineapolē atzina par vainīgu trijos apsūdzības punktos par slepkavību un nogalināšanu bez iepriekšēja nodoma. 45 gadus vecais Čovīns drīkstēs pretendēt uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu, kad būs izcietis divas trešdaļas soda termiņa – aptuveni pēc 15 gadiem. ▶

Dažādās valstīs atšķirīga pieeja

Atcelti ierobežojumu mīkstināšanas termiņi, obligāta vakcinācija atsevišķās profesijās un pat vakcīnu pretinieku aresti – ar tik atšķirīgām metodēm pasaules valstu līderi reaģē uz jaunā koronavīrusa delta varianta izplatīšanos. Ja Rietumu pasaule cer krīzi pārvarēt ar brīvprātīgas vakcinācijas turpināšanu, tad daudzās attīstības valstīs situācija ir atšķirīgāka. Pat vakcinācijas tempu pirmrindnieci Eiropā – Lielbritānijai – nācies mainīt līdzšinējos plānus, un iecerētā gandrīz visu ierobežojumu atcelšana pārceļta uz nenoteiktu laiku. Bet Lielbritānijas veselības ministrs Mets Henkoks paziņojis par atkāpšanos no amata, reaģējot uz atklātībā nonākušu videokameras ierakstu, kurā redzams, kā viņš skūpstās ar savu palīdzi, tādējādi pārkāpdams Covid-19 dēļ valstī noteiktos ierobežojumus.

Galvenais vaininieks ir koronavīrusa delta variants, kurš tā izcelsmes valstī Indijā radīja visstraujāko saslimšanas gadījumu lēcieni visā pandēmijas laikā. Lai gan Indijā viņa augstākais punkts pārvarēts, Rietumu pasaulē tieši tas augstā lipīguma dēļ rada bažas par situācijas pasliktināšanos. Līdzīgs, lai gan relatīvi

mazāks pieaugums vērojams arī Savienotajās Valstīs, kur arī ir viena no pasaulē visveiksmīgākajām vakcinācijas programmām.

Tikmēr vairākās citās valstīs, kur vakcinācijas tempi ir gausāki, jaunā varianta izplatības sekas parādās straujāk. Krievijā, it īpaši galvaspilsētā Maskavā, pēdējā laikā vērojams izteikts infekcijas gadījumu skaita pieaugums un amatpersonas atšķirībā no rietumvalstu politiskajiem līderiem spērušas arī administratīvus soļus, lai paliecinātu vakcinācijas tempu, kas ir gandrīz četras reizes lēnāks par vidējo Eiropas Savienībā. Daļā Krievijas reģionu jau faktiski ieviesta obligāta vakcinācija noteiktām iedzīvotāju grupām. Lai gan federālā līmenī vakcinācija joprojām ir brīvprātīga, dažādos reģionos vairs nevakcinētajiem nav iespējams strādāt pakalpojumu, tirdzniecības, veselības aprūpes un citās sfērās. Dažas attīstības valstis spērušas vēl soli tālāk. Ar skandalozajiem izteicieniem slavenais Filipīnu prezidents Roberts Duerte pat piedraudējis vakcīnu noliedzējus likt cietumā. Pagaidām gan neviena valsts nav noteikusi obligātu vakcināciju pret Covid-19 pilnīgi visiem. ▶

FOTOFAKTS

Draud bads

ANO Pasaules Pārtikas programma brīdinājusi, ka Madagaskaras dienvidos postošākā sausuma pēdējo 40 gadu laikā dēļ 400 000 cilvēkiem draud bads, kas jau prasījis upurus.

FOTO – AFP/LETA

Vienojas par reformu

Eiropas Savienības 27 dalībvalstu pārstāvji un Eiropas Parlaments pēc garām sarunām, kurās galvenās domstarpības radīja vides aizsardzības jautājumi, panākuši provizorisks vienošanos par ES lauksaimniecības politikas reformu. Eiropas Komisijas viceprezidents Franss Timmermans sacīja, ka šī vienošanās sāk īstu pagrieziena pretī zaļākai un taisnīgākai kopējai lauksaimniecības politikai. "Tā nav perfekta, bet tas tomēr ir liels solis pareizajā virzienā," viņš piebilda. Vienošanās vēl jāapstiprina ES dalībvalstu

lauksaimniecības ministriem.

Kopējās lauksaimniecības politikas jaunais budžets aptver laika periodu no 2023. gada līdz 2027. gadam. **Kopējais budžets ir 387 miljardi eiro** un ietver arī divu gadu pārejas periodu 2021. gadā un 2022. gadā, par ko jau ir panākta vienošanās. Budžetā 270 miljardi eiro atvēlēti tiešai palīdzībai lauksaimniekiem. ES 27 dalībvalstis apstiprināja kopējās lauksaimniecības politikas reformu jau pērnā gada oktobrī, bet vēl bija jāpanāk vienošanās ar EP deputātiem par detaļām. ▶

ŠAJĀ DIENĀ

28. jūnijā

1577. Dzimis flāmu gleznotājs Pēters Pauls Rubenss.

1940. Rumānija cedēja Besarābiju (mūsdienu Moldovu) Padomju Savienībai.

1967. Izraēla anektēja Austrumjeruzalemi.

2020. Jaunā koronavīrusa pandēmijā oficiāli reģistrēto saslimšanas gadījumu skaits pasaulē pārsniedza desmit miljonus, bet mirušo skaits pārsniedza 500 000.

SAGATAVOJIS PAULS KAUFMANIS.